

Dagthema: Hoop: de droom van wie wakker is

Overweging 28 augustus – Diana Vernooij

“... Laten we onze dromen hardop uitspreken en ze zo tot leven roepen, opdat ze ons gaan leiden – en we onze wereld openen voor de kracht van wat onmogelijk lijkt: vrijheid voor de vernederden, de geketenden, de vluchtelingen en de ontheemden ...”

Openingstekst Micha 4: 4-5

Dan zullen zij hun zwaarden omsmeden tot ploegijzers
en hun speren tot snoeimessen.
Geen volk zal nog het zwaard trekken tegen een ander volk,
geen mens zal meer weten wat oorlog is.
Ieder zal zitten onder haar wijnrank
en onder zijn vijgenboom,
door niemand opgeschrikt,
want de Eeuwige van de hemelse machten heeft gesproken.

Zuid Afrika, Vivaldi, kinderen spelen Marimba

<https://www.youtube.com/watch?v=WOS80iaN6Gk>

Welkom en inleiding

Goedemorgen lieve mensen, wat fijn dat jullie er zijn. Hier in de Duif, thuis aangeschoven via zoom – van harte welkom bij deze laatste zondag van de zomerserie Hoop doet leven. Vandaag is het thema: “Hoop: de droom van wie wakker is”. Als er iemand is die volslagen wakker een droom van hoop uitsprak – dan is dat toch Martin Luther King met zijn beroemde speech I have a dream. En de voorzienigheid inspireerde mij om 59 jaar later, op de dag af, ook op 28 augustus dus deze speech op scherm met jullie te delen.

We zullen naar 2 stukken uit zijn speech gaan kijken en luisteren, de vertaling van deze stukken vindt u in het boekje. Dat zal helpen want de ondertiteling in het Engels is soms wat verwarrend. Daarnaast lezen we profetische woorden uit de bijbel.

Het is de laatste zondag zonder koor, volgende week zingen we weer en ik heb er, zoals vaker in de zomer, gebruik van gemaakt om liederen van één muziekstijl te laten horen. We gaan naar gospels luisteren, naar de erfenis van de muziek die de zwarte mensen zongen in de tijd dat ze tot slaaf waren gemaakt. Muziek van hoop en geloof in de komst van de vrijheid, soms in oude glorie, soms bij de tijd gebracht maar steeds weer vol inspirerende kracht.

Laten we ervan genieten en ons aansluiten bij de droom van vrijheid voor iedereen: vrijheid voor de vernederden, de geketenden, de vluchtelingen, de ontheemden.

Free at last. Godallemachtig – dank, eindelijk vrij.
Ellen en ik wensen ons allen een goede viering toe!

Gebed om vergeving

Soms vluchten we,
vluchten we van onze medemens en van jou, God,
Soms vergeten we het verdriet van de anderen,
of vluchten we van onszelf,
vergeten we ons ware bestaan.

Soms zoeken we licht,
en vergeten we de ander in de duisternis;
zoeken we liefde,
en laten we de ander verkommeren;
zoeken we tijdsbesteding
en rennen aan onszelf voorbij.

Krachtige en Tedere,
vergeef ons onze kleinmoedigheid
en steun ons,
opdat we kunnen leven
met open ogen en open armen.

Lied Amazing Grace – Harlem Gospel Choir

<https://www.youtube.com/watch?v=aaKf6P2nhKg>

1e lezing: Mattheüs 23: 1-3, 8-13, 23-24

Jezus zei: “De Schriftgeleerden en de Farizeeën hebben plaatsgenomen op de stoel van Mozes. Houd je dus aan alles wat ze jullie zeggen en handel daarnaar; maar handel niet naar hun daden, want ze doen zelf niet wat ze jullie voorhouden.” “Jullie moeten je niet rabbi laten noemen, want jullie hebben maar één meester, en jullie zijn elkaars broeders en zusters. En noem niemand op aarde vader, want jullie hebben maar één vader, de Vader in de hemel. Laat je ook niet leraar noemen, want jullie hebben maar één leraar, de Messias.”

Introductie bij de speech van Martin Luther King:

I have a dream, 28 augustus 1963

<https://www.youtube.com/watch?v=vP4iY1TtS3s&t=22s>

Ik heb een droom dat op een dag dit land zal verrijzen en zal leven naar de ware betekenis van haar credo:

'Wij beschouwen déze waarheden als vanzelfsprekend:
dat alle mensen gelijk geschapen zijn.'

Ik heb een droom dat op een dag op de rode heuvels van Georgia de zonen van vroegere slaven en de zonen van vroegere slavenhouders naast elkaar kunnen zitten aan de tafel van broederschap.

Ik heb een droom dat op een dag zelfs de staat Mississippi, een woestijnstaat die verzengt in de hitte van ongerechtigheid en onderdrukking, omgevormd zal worden in een oase van vrijheid en gerechtigheid.

Ik heb een droom dat mijn vier kleine kinderen op een dag in een land zullen leven waar ze niet zullen worden beoordeeld op de kleur van hun huid maar op hun karakter.

pag. 2

Ik heb een droom.

Ik heb een droom dat op een dag de staat Alabama, waar de mond van de gouverneur op dit ogenblik vol is van woorden als interventie en nietigverklaring, omgevormd zal worden in een plaats waar kleine zwarte jongens en zwarte meisjes hand in hand kunnen gaan met kleine blanke jongens en blanke meisjes en samen kunnen lopen als broeders en zusters.

Ik heb een droom.

Ik heb een droom dat op een dag elke vallei omhoog zal komen, elke heuvel en elke berg klein gemaakt zullen worden, de dichtbegroeide plaatsen tot vlakten zullen worden, en de scheve plaatsen recht zullen worden gemaakt en de glorie van de Heer onthuld zal worden en al wat van vlees en bloed is dit tezamen zal zien.

Dit is onze hoop. Dit is het geloof waarmee ik naar het zuiden van de Verenigde Staten terugkeer. Met dit geloof zullen we in staat zijn een kiezelsteen van hoop te houwen uit de berg van wanhoop. Met dit geloof zullen we in staat zijn de schetterende wanklanken van ons land om te vormen tot een prachtige symfonie van broederschap. Met dit geloof zullen we in staat zijn samen te werken, samen te bidden, samen te vechten, samen naar de gevangenis te gaan, samen op te komen voor vrijheid in de wetenschap dat wij op een dag vrij zullen zijn.

Diana: We hebben Amazing Grace horen zingen, een lied geschreven in 1772 door John Newton, een voormalige kapitein op een slavenschip die zich na een zware storm bekeerde en ontwikkelde tot bestrijder van de slavernij. Het gospelkoor maakte er een rapversie van. Het volgende lied is opgenomen door etnische antropologen, ergens waar mensen in hun kerken of bijeenkomsten de liederen zingen zoals ze ze hebben overgedragen gekregen. We gaan luisteren naar een oud slavenlied, dat Marten Luther King citeert in zijn speech.

Free at last – Negro Folk Music of Alabama: religious, Ethnic Folkways Library

<https://www.youtube.com/watch?v=etV0-rDtojs>

Overweging - Is er nog hoop?

De tijden van grote verhalen en grote dromen lijken lang voorbij. Eerst de afschaffing van slavernij en de grote socialistische revoluties lang geleden, de instelling van het algemeen mannenkiesrecht en het vrouwenkiesrecht, korter geleden de afschaffing van rassenscheiding en apartheid en de opheffing van het kolonialisme, waarna de val van de Berlijnse muur het einde van het communisme aankondigde. Nu is dat de afgelopen decennia gevolgd door het failliet van het kapitalisme met de enorme klimaatcrisis waarin we terecht zijn gekomen. Wie durft nog te geloven in een droom, in een grootse toekomst, in het Koninkrijk Gods op aarde?

We hebben allemaal onze verlangens: een goede gezondheid, een carrière, een goed huis, een leuke relatie. Dat zijn onze privé-dromen. Daar is niks mis mee, alleen hebben we de neiging de heilzaamheid ervan te overschatten. In deze westerse maatschappij worden we voortdurend uitgenodigd ons individuele leven te leven met alle mogelijke verzekeringen, een steeds groter huis, nog meer spullen, de laatste gadgets, een nog grotere auto én een E-

bike en een boot en een camper. Er blijft immers altijd nog iets te wensen over, en de commercie pookt ons verlangen naar meer geld uitgeven op. Leve de economische groei. En wij verzamelen onze bezittingen voor onszelf en onze geliefden en kinderen – de overheid zal wel voor de rest zorgen, toch?

Het lijkt lastig uit deze logica te stappen maar zo moeilijk is het niet. Een vriendin vertelde dat haar Senegalese man niet goed kon lezen en schrijven. Hij zei tegen haar: “Ach, als er maar iemand in mijn omgeving is die goed kan lezen en schrijven, dan is dat toch genoeg?”. Zo samenleven, samen een dorp vormen, een gemeenschap die voor elkaar zorgt, waar alle kwaliteiten voor allen worden ingezet – dat is een heel ander beeld van samenleven dan wij kennen van ieder voor zich.

Het probleem is niet dat we niet allemaal zouden mogen genieten van een geliefde en een huis en inkomen – het probleem is dat we ons wereldje afsluiten – niet openen voor anderen met wie we vreugdevol zouden kunnen delen. Uit angst ons eigen kleine wereldje te moeten inkrimpen verschansen we ons.

Kijk nu naar de situatie in Ter Apel. Hoewel er nu evenveel vluchtelingen zijn als de afgelopen jaren gemiddeld, is er toch een groot opvangprobleem. Niet het aantal asielzoekers is enorm gestegen maar de opvangcapaciteit is in Nederland enorm afgeschaald. Dat is geen vluchtelingenprobleem, maar een beleidsprobleem. De beschamende riedel aan uitspraken over het sluiten van het land voor vluchtelingen, en gezinsherenigingen, de boze protesten aan de poorten van de AZC's, het aanvallen van vluchtelingen – dat doet niemand recht, dat is je ogen sluiten, je verschansen achter je eigen kleine bestaan en angst zaaien.

De Protestantse Kerk Nederland riep ons deze week op om als kerken meer te gaan betekenen voor de vluchtelingen. Mensen helpen, mensen opvangen, ondersteunen, maatje zijn. Gelukkig zijn er talrijke initiatieven om aan bij te dragen, zoals de groep die zich Migreat NL noemt, die afgelopen tijd 2x per week voor honderden mensen eten maakt en uitdeelt bij het aanmeld-centrum van Ter Apel. Wie vrijwilliger wil zijn kan zich aansluiten. Maar zelfs als we op dit moment niet veel méér kunnen doen dan geld overmaken, we kunnen altijd ons goed informeren en de stroom van angstige en haatdragende berichten omkeren. En laten we er ook voor zorgen dat de oproep van de PKN niet alleen maar een morele oproep wordt om binnen de verschansing van ons eigen leven iets te delen. Laten we dit soort oproepen doen uitgroeien tot een droom, een visioen waarvoor we met liefde ons veilige bestaan willen openen.

Laten we onze gezamenlijke droom hoog houden. De droom dat we onze wereld met meer mensen kunnen delen dan ons kleine ikje ons blijft influisteren, dat er genoeg is voor ieder als we alles delen. De grote droom dat we één wereld zijn, één familie van mensen, één grote gulle, liefdevolle wereld waar plaats is voor alle mensen van goede wil, en ja, waar ook een plaats is voor mensen die niet van goede wil lijken te zijn. Deze grote droom, dit geloof dat, zoals ML King zegt, uit een berg van wanhoop een kiezelsteen van hoop houdt – laten we die droom hoog blijven houden. Die kiezelsteen van hoop hebben we nodig als we neigen om de kranten niet meer te lezen, als we neigen aan de grote oproep voorbij te gaan en vooral ons ons wereldje gaan beschermen.

Laten we ieder omarmen die zijn grote droom droomt, zoals:

- De LHBTI-ers, de queers die dromen van een wereld van duizenden verschijningsvormen waar het onderscheid tussen man en vrouw in verdwijnt. Ze leggen nieuwe belevingswerelden open, maken nieuwe leefvormen mogelijk en breken met de opgelegde persoonlijke beperkingen.
- De Groene Helden die hun dromen waarmaken in gedeelde landbouw, voedselbossen en Tiny Houses, die dromen van een wereld vol kleinschalige initiatieven en duurzame producten en een biologisch en klein leven. We kunnen dankzij hen ons eten bij de lokale boer kopen en ons laten inspireren tot eenvoudige leven.
- De Happy Activist, waar op een website en facebookpagina alle kleine en duurzame initiatieven bijeen staan die bijdragen aan een lievere, groenere en betere wereld.

En onze dromen als kerkelijke, spirituele of gelovige mensen? Het is onze droom ons te laten leiden door wat we God noemen, Werkelijkheid, Vrijheid, Liefde, Aanwezigheid, Levensenergie – allemaal met een hoofdletter en verwijzend naar één en hetzelfde, naar de macht die ons te boven gaat en die ons vrijmaakt van ons benepen ikkigheid.

Het is onze inborst dat we niet alleen voor onszelf en onze directe geliefden iets goeds willen maar voor álle mensen, alle dieren, de hele wereld en het universum. Wij hebben een instinct tot rechtvaardigheid en gulheid, tot het overstijgen van eigenbelang en we worden gelukkig als we een ander kunnen bevrijden. Dat instinct heeft voeding nodig, omdat het vermalen wordt als we leven vanuit ons eigenbelang. Dat prachtige instinct tot grootsheid ontvangt haar voeding van onze visioenen en dromen.

Laten wij daarom onze Grote Dromen herinneren. Laten we ons laven aan Bijbelse visioenen van tot ploegscharen omgesmede zwaarden. Laten we ons laven aan Jezus, als die ons aanmoedigt niemand onze meester te noemen maar onze eigen verantwoordelijkheid te nemen in het leven. Geen brave volgzzaamheid maar voluit leven naar onze eigen doorleefde waarden en visioenen.

Laten we onze dromen hardop uitspreken en ze zo tot leven roepen, opdat ze ons gaan leiden – en we onze wereld openen voor de kracht van wat onmogelijk lijkt: vrijheid voor de vernederden, de geketenden, de vluchtelingen en de ontheemden. Martin Luther King zei dat hij leefde uit “de liefde van Jezus, en de methode van Gandhi”. De Liefde van Jezus laat geen ruimte voor angst en de methode van Gandhi, de geweldloosheid van onze visioenen zal uiteindelijk sterker zijn dan alle geweld van commercie en eigenbelang.

Of er hoop is? Ja, er is hoop,
de zachte krachten zullen zeker winnen in ‘t eind.

Amen

Lied: Find the Cost of Freedom – Stanford Talisman 25th Anniversary Show

<https://www.youtube.com/watch?v=cRdk57gc9Jo>

Geloofsbelijdenis – Leo Tolstoj

Ik geloof in God,
Z hij is voor mij geest, liefde, beginsel van alle dingen.
Ik geloof dat God in mij is en dat ik ben in Hem / Haar.

Ik geloof dat het ware welzijn van de mens
bestaat in het volbrengen van Gods wil.
Ik geloof dat het vervullen van Gods wil
ten goede komt aan mij en alle mensen.

Ik geloof dat God wil
dat alle mensen van hun naasten houden
en zo met anderen omgaan
als zij ook zelf behandeld zouden willen worden.

Ik geloof dat de reden waarom wij leven
eenvoudigweg is, dat wij groeien in liefde.
Ik geloof dat deze groei in liefde de grootste kracht is
om het Rijk van God te vestigen op aarde,
dan zal er een nieuwe ordening zijn
waarin menselijkheid, waarachtigheid en
solidariteit zullen heersen.

Amen

Aankondiging Collecte

We delen het leven samen en we weten ons veilig in een gebroken bestaan. Ik nodig jullie van harte uit je portemonnee te pakken en ook financieel te delen. En dat kan natuurlijk ook digitaal met een overmaking.

Denk aan allen die niet veilig zijn en geef aan Vluchtelingenwerk en Migreat NL en Artsen zonder Grenzen, die donaties kunnen gebruiken voor hun ondersteuning van de vluchtelingen in Nederland.

En denk nu ook aan onze eigen Duif. Als we het visioen willen blijven leven hebben we deze kerk nodig om samen te komen en ons te laten inspireren. En dat betekent huur betalen. Dus geef gul.

Collecte

Onze vieringen houden betekent kosten maken.

In de Duif dragen veel mensen bij door middel van een periodieke bankafschrjving.
Daarnaast kan je vandaag ook een bijdrage in de collecte-schaal doen of een digitale gift geven: <https://betaalverzoek.rabobank.nl/betaalverzoek/?id=570K6TYoRaSaiXmKRIUDVw>

Iedere bijdrage wordt op prijs gesteld.
Bij voorbaat hartelijk dank.

Het hart van de viering – delen met elkaar

Intenties uit het Groene Boek en de gemeenschap

Goede hoop Marimba band

<https://www.youtube.com/watch?v=5KrGARNpqj4>

Tafelgebed

Rond deze tafel zijn wij verzameld
om te gedenken wat Jezus ons leerde:
Brood en wijn te zijn voor elkaar.

Hij gaf het voorbeeld
toen hij voor het laatst samen met vrienden
brood brak en deelde
wijn schonk en rondgaf
zeggend dat hij het was
die werd gegeten en gedronken.

Zijn voorbeeld willen wij volgen
met het brood als teken van leven
met de wijn als teken van zijn.
Nu, hier, samen.

Nodiging

We zijn er voor elkaar. We openen ons hart.
Laten we de droom waarmaken dat we onze veilige wereld
met meer mensen kunnen delen dan ons kleine ikje ons blijft influisteren,
omdat er genoeg is voor ieder als we delen.

We breken brood en we delen wijn en we zeggen in onszelf:
“Ik zal er zijn, ik zal het visioen leven van
Gods Koninkrijk op aarde,
Liefdevolle Aanwezigheid, Recht voor allen,
en het beste van mijzelf geven
voor een wereld zonder lijden”.

Als dat je intentie is en je vindt inspiratie bij hem,
Jezus, die ons liet zien hoe hij dat volledig leefde,
kom dan naar voren en neem deel aan
het breken van het brood en het delen van de wijn.
Je bent van harte genodigd.

Delen van brood en wijn

Let my people go – Louis Armstrong

<https://www.youtube.com/watch?v=JrFNkTrPMjQ>

Gebed om liefdevolle vriendelijkheid

Mogen alle levende wezens gelukkig zijn.
Mogen ze leven in veiligheid en vreugde.
Mogen alle levende wezens,
of ze nu zwak of sterk, man of vrouw,
wit of zwart, groot of klein zijn,
of we ze al dan niet kunnen zien,
of ze veraf of dichtbij zijn,
of ze geboren zijn of nog geboren moeten worden,
mogen ze gelukkig zijn.

Laat niemand een ander bedreigen of enig schepsel
– tot welke staat het ook behoort - verachten,
laat niemand door boosheid of haat
een ander schade willen berokkenen.
Zoals een moeder waakt over haar kind, bereid haar leven te wagen om haar enige kind te beschermen,
Laten we zo met een onbegrensd hart
alle levende wezens beschermen en heel de wereld kleuren
met onbelemmerde liefdevolle vriendelijkheid.

Mededelingen

Op de 1e en 3e maandagavond komen we op Zoom bijeen om met voorgangers en mensen uit de gemeenschap de komende vieringen te bespreken. Je krijgt van Fred of Liesbeth de zoomlink doorgestuurd en als je geïnteresseerd bent - doe mee! Het zijn mooie gesprekken. De vergadering begint om 20.00 uur en duurt een uur en een kwartier. De eerstvolgende is niet morgen maar volgende week, maandag 5 september.

Graag lees ik het bericht voor dat Ellen ontving van de mensen van het jaardoel van vorig jaar: een hospice in Centraal Azië:

“We willen jou en jullie gemeente heel hartelijk bedanken voor jullie gift voor het hospice. Het geld is aangekomen en wordt direct aan het hospice besteed. Het is voor ons, en voor de organisatie hier, steeds weer zo bijzonder dat mensen van zo ver weg op een of andere manier betrokken zijn bij het werk hier. Wil je onze dank overbrengen aan de Duif met onze hartelijke groeten?

Het gaat goed met ons hier. In het hospice kunnen we de collega's nog veel leren van de verpleegkundige praktijk in het algemeen en de palliatieve zorg in het bijzonder. Komende week bijvoorbeeld gaan we aandacht besteden aan de rapportage en de overdracht. We hebben dat vóór de opening gedaan, maar nu we al bijna een jaar bezig zijn gaan we er nog weer eens naar kijken en verbeterpunten benoemen. Zo werken we stapje voor stapje aan professionaliteit.”

I have a dream, Martin Luther King, 28 augustus 1963

<https://www.youtube.com/watch?v=vP4iY1TtS3s&t=22s>

Dit zal de dag zijn dat alle kinderen van God met een nieuwe betekenis zullen kunnen zingen:

'Mijn land, het is van U, zoet land van vrijheid, over U zing ik:
land waar mijn vaders stierven, trots land van de pelgrims,
van elke berghelling: laat vrijheid regeren.'

En als Amerika een grote natie wil zijn, dan moet dit bewaarheid worden. Dus laat vrijheid regeren vanaf de enorme heuveltoppen van New Hampshire. Laat vrijheid regeren vanaf de machtige bergen van New York. Laat vrijheid regeren vanaf de hoogten van de Allegheny Mountains in Pennsylvania! Laat vrijheid regeren vanaf de besneeuwde toppen van de Rocky Mountains in Colorado! Laat vrijheid regeren vanaf de weelderige pieken van Californië!

Maar niet alleen dat;
laat vrijheid regeren vanaf Stone Mountain in Georgia!
Laat vrijheid regeren vanaf Kaap Lookout in Tennessee!
Laat vrijheid regeren vanaf elke heuvel en molshoop in Mississippi.
Vanaf elk berghelling, laat vrijheid regeren.
Wanneer we vrijheid laten regeren,
wanneer we het van uit elk dorp en elk gehucht
vanuit elke staat en elke stad laten regeren,
zullen we in staat zijn de dag te bespoedigen
waarop alle kinderen van God, zwarte mensen en blanke mensen,
joden en niet-joden, protestanten en katholieken,
de handen ineenslaan en de woorden zingen van
de oude gospel song van de negers:

Eindelijk vrij! Eindelijk vrij!
God almachtig dank, wij zijn eindelijk vrij!

Diana: Lieve mensen, met deze onsterfelijke woorden gaan we de viering beëindigen. We zingen nog een lied en ik denk dat jullie het allemaal kennen en mee kunnen zingen. Het was een van de eerste liederen ik als jongere in ons jongerenkerkkoor zong – en tot op de dag van vandaag krijg ik er kippenvel van:

*Vecht en bidt,
verheug je elke dag,
verheug je op de dag dat alle zonden van de wereld zijn weggewassen,
als alle onderdrukking is opgeheven en alle schade is geheeld.
Oh gelukzalige dag!*

Oh Happy day – Edwin Hawkins, Ray Charles and The Voices of Jubilation

https://www.youtube.com/watch?v=vw5n_eCGkvM

Oh happy day, oh happy day,
When Jesus washed, when Jesus washed
Jesus washed, when Jesus washed
washed my sins away, oh happy day

He taught me how, oh, He taught me how,
To wash, to wash, to wash,
Fight and pray, to fight and pray,
Fight and pray
And he taught me how to live rejoicing yes,
He did and live rejoicing
Oh yeah, every, every day, every, every day
Every day!

Zegenbede

Laat ons de visoenen die opgeroepen zijn
indalen in onze ziel en ons verlangen naar vrijheid voor de vernederden,
de geketenden, de vluchtelingen, en de ontheemden.
Laat het een kracht worden om in liefde
ons te openen voor nog meer mensen om mee te delen.

Zo vragen wij de zegen over de komende week:

Moge de Eeuwige,
die in ons geboren wil worden
ons zegenen en sterken op onze levenstocht,
als we voorbij onze eigen wereld op pad gaat.

Moge de Liefdevolle
onze dagen vervullen
en ons verbinden met onze broeders en zusters,
wie dat ook mogen zijn.

Mogen wij het Goddelijke licht
in alle mensen zien
en mogen wij het Goddelijk licht
naar elkaar uitstralen.

Amen.

